مدیران مراکز آموزش استثنایی می گویند برخی خانواده‌ها به اثربخشی این مدارس آگاهی کامل ندارند

غفلت جبران‌ناپذیر

سمیرا منشادی| «دختر نوجوانی در اتوبوس با مادرش بگومگو می کرد، هر چه مادرش می گفت، او جواب سربالا می داد، صدای همهمه خانم‌ها بلند شد، هر کسی چیزی می گفت من که تا حدودی با این بیماری سر و کار داشتم متوجه اختلال اوتیسم او شدم و فهمیدم شلوغی اتوبوس و همهمه خانم‌ها هر لحظه دختر را عصبی تر می کند، برای همین صدایش را بلند کرده و با مادرش دعوا می کند. هر چه از مردم داخل اتوبوس خواستم ساکت باشند، کسی حرفم را گوش نداد، کار به جایی رسید که کتک کاری مختصری هم در اتوبوس بین دختر نوجوان و یکی از خانم‌ها به راه افتاد، دیگر نتوانستم آرام بنشینم و خودم را بینشان انداختم، از راننده خواستم نگه دارد، مادر و دختر را پیاده کردیم و از مادرش خواستم هر چه سریع تر اورا با تاکسی به جای آرامی ببرد. شماره تماسی هم به او دادم در صورت تمایل برای دانستن وضعیت دخترش با آنجا تماس بگیرد.» این اتفاق یکی از صدها خاطره خانم وزیری مهر کارشناس اوتیسم و رابط پژوهشی اداره آموزش و پرورش مدارس استثنائی استان خراسان رضوی، است. وقتی می گوییم برای گفت‌وگو با مسئولان آموزشی این حوزه رفته‌ایم تا مرا کز را به مردم معرفی کنیم، استقبال گرمی از ما می کنند و با بیان این خاطره، نداشتن اطلاعات کافی مردم و اهمیت کارشان را متذکر می شود. چرا برخی خانواده‌ها نمی خواهند بپذیرند کودکشان مشکل دارد و باید او را به مدارس استثنایی بفرستند؟! یادم زمانی افتادم که برای تهیه گزارش به یکی از مدارس استثنایی رفته بودیم. می گفتند حواستان باشد عکس دانش آموزان نیفتد، خانواده‌هایشان ناراحت می شوند چون بستگان و برخی‌ها حتی پدر شان هم نمی دانند او به این مدرسه می آید. موضوع به این مهمی که از همان ابتدا باید به آن پرداخت به دلیل ترس از حرف مردم پنهان می ماند و مشکلات متعددی برای خانواده و جامعه به وجود می آورد. ۳۰ تیرماه روز عقب ماندگی ذهنی و ۳۱ تیرماه روز معلولان جسمی حرکتی بهانه‌ای شد تا سری به آموزش و پرورش مدارس استثنایی در میدان گنبد سبز (خیابان آخوند خراسانی) و مدارس استثنایی دایر در مناطق ۷و۸ بزنیم و از وضعیت این مدارس و ظرفیت‌هایشان گزارشی تهیه کنیم.

دکتر مهدی برجی معاون اداره آموزش و پرورش استثنایی استان خراسان رضوی

خانواده‌ها واقعیت را قبول نمی کنند

وقتی برگه سنجش را به دست والدین می دهند و در آن می نویسند کودکی با نیازهای خاص، والدین دچار دلهره و نگرانی می شوند، برخی قید تحصیل فرزندشان را می زنند و برخی هم به دلیل نگرانی از آینده کودکشان هر توصیه‌ای را که می شنوند انجام می دهند، غافل از اینکه بدانند مراکزی در نزدیکی محل سکونتشان احداث شده تا به آن‌ها و فرزندانشان کمک کند. ابتدا به سراغ مدارس دبستان و پیش دبستانی کم توان ذهنی می رویم تا از سبک و سیاق کارشان برایتان بگوییم.

شروع آموزش در این کودکان از پیش دبستانی است. آن‌ها به طور استاندارد پایه اول را طی ۳ سال یاد می گیرند و پس از آن هر کدام از پایه‌های دوم، سوم، چهارم و پنجم را در یک سال می گذرانند و به طور میانگین در ۱۴ تا ۱۵ سالگی این مقطع را به پایان می رسانند و وارد دوره متوسطه اول می شوند. با مدیر «مرکز آموزشی استقلال ناحیه ۲ مشهد» ویژه کم توان ذهنی شهر که طرف هم کلام می شویم. او ۱۷ سال است که در اداره آموزش و پرورش استثنایی در سمت معاون و آموزگار به این دانش آموزان خدمت کرده است و یک سالی است که مدیریت این مدرسه را به عهده گرفته است. مدرسه‌ای که ۴۳ دانش آموز دختر و پسر در مقطع ابتدایی و پیش دبستانی دارد. حسین چنارانی توضیح می دهد: «مدرسه ما ظرفیت ۸۰ دانش آموز را دارد و سالانه ۳ تا ۴ دانش آموز از مدرسه دانش آموخته می شوند و حدود ۸ نفر هم ثبت نام جدید داریم. این مدرسه ۶ کلاس دارد که هر ۲ پایه در یک کلاس قرار دارند.» محدوده مدرسه آن‌ها بسیار وسیع است و تپه سلام و رباط طرق را پوشش می دهد. اما با این حال خانواده‌ها کمتر برای ثبت نام فرزندانشان به این مدارس رغبت نشان می دهند. او می گوید: «سواد کم، اعتیاد، فقر فرهنگی و اقتصادی و... از جمله عواملی است که سبب می شود تا دانش آموز برای درس خواندن به مدرسه فرستاده نشود.» صحبت از امکاناتی می شود که این مدارس برای دانش آموزانشان ارائه می کنند. چنارانی می گوید: «گفتار درمانی و رابط مشاور را در مدرسه داریم. اما به طور قطع در زمینه اتاق بازی، میز و نیمکت‌های تک نفره و فضای بازی برای دانش آموزان کمبود داریم.»

مدیریت «مدرسه استثنایی طلیعه نور» در مقطع پیش دبستانی و دبستان واقع در بولوار صباباتقی سرایی است که ۳۳ سال سابقه آموزشی دارد. این مدرسه به پسران کم توان ذهنی اختصاص دارد و ۹۰ دانش آموز را آموزش می دهند. سرایی می گوید: «مدرسه ما ۹ کلاس و ۲ کلاس پیش دبستانی دارد. مجهزترین مدرسه در زمینه کاردرمانی است.» از او می پرسیم چطور خانواده‌ها را قانع می کند که فرزندشان را در مدرسه ثبت نام کنند؟ این مدیر باسابقه که عمرش را برای آموزش این دانش آموزان گذاشته است می گوید: «در این سال‌ها یاد گرفته‌ام که استرس خانواده‌ها را درک کنم. گاهی به آن‌ها می گوییم امسال را ثبت نام کن ببین وضعیت فرزندت تغییر می کند؟ اگر بهتر شد سال آینده به مدرسه عادی ببرش. گاهی هم می گوییم آزمایشی اینجا باشد تا ببینیم وضعیت تحصیلی اش چگونه پیش می رود.» بیشتر آن‌ها در همان سال تحصیلی پیشرفت فرزندانشان را در رفتار و حرکاتش می بینند و اجازه می دهند در همان مدرسه تحصیلاتشان را ادامه دهند. «مدرسه استثنایی ایثار» هم یکی دیگر از مدارس مقطع پیش دبستانی و دبستان واقع در خیابان آخوند خراسانی، پذیرای دختران کم توان ذهنی است. زهرا سلیمانی که ۱۵ سال سابقه آموزشی دارد مدیریت مدرسه را بر عهده

اشتغال جزو رسالت‌های آموزش و پرورش مدارس استثنایی نیست، اما تلاش دارند تا متناسب با نیاز جامعه آموزش دهند

#آموزش و پرورش_ کودکان_ استثنائی